אגרות הראי"ה - כרך ב' - אגרת תקלה

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ז' אייר תרע"ג - יפו

נמען: קול קורא לאחינו בגולה; ובהמשך - תשובה לרב (כנראה המשך אגרת לרב וידרין)

קול קורא: האתרוגים של הנכרים כולם מורכבים על לימון ופסולים. נוסדה אגודת 'אתרוג הכשר', שמרכזת את האתרוגים הכשרים של אחינו במושבות בהשגחת הרב קוק והרבנים. הרב קוק קורא לגדולי הדור להעיר את העם לבחור בכשרות האמיתית ולא בהידור המדומה. בהמשך: על ציורי מזלות במחזורים - מה שראה הוא 'רשמים בעלמא', אבל אם יש צורות גמורות, הרב קוק מוכן לחתום על מחאה. על חליצה: אין לדרוש חידוש, כי חולצים במנעל אחד מימי חז"ל (סנהדרין ז ב).

עיקרי הדברים

- אגודת 'אתרוג הכשר'.
- כשרות אמיתית ולא הידור מדומה.
- ציורים במחזורים.
- חליצה במנעל אחד.

נוסח האגרת

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ז' אייר תרע"ג[4].

שלו'[5] וברכת ד' מקודש, לאחינו היקרים, פזורי הגולה, מקרוב ומרחוק.

שלו' שלו' מהררי קודש.

אחינו האהובים,

זה שנים רבות, שמצות אתרוג כמאמרה, צריכה פקוח גדול ושמירה מעולה, שלא יבלעוה זרים. נודע הדבר לרבים, כי האתרוגים שהנכרים הם נוטעיהם וממציאיהם" בזמן הזה, כולם הם מורכבים הרכבה פסולה, כלומר הרכבה של יחור אתרוג על עץ לימון, וגדולי הדורות רובם ככולם פסלוהו למצוה ולברכה. והנה קם לנו גואל למצוה החביבה, ביחד עם גאולת ארצנו הקדושה משוממותיה, והאתרוג הכשר פורח הוא במושבות אחינו האכרים, מישבי אדמת הקודש, ולהשמר מכל זיוף, נוסדה ב"ה אגודת "אתרוג הכשר", שהיא מכנסת תחת רשותה את כל האתרוגים הכשרים מעשי ידי אחינו. והשעה הזאת שעת הכושר היא, לעבוד ולעשות לטובת המצוה כמאמרה, ולטובת ישוב אה"ק[6] הקשור עמה.

אמנם הדבר צריך חיזוק מכל גדולי עם ד' בכל מקום שהם, ומכל יראי ד' החפצים במצוה כמאמרה.

---

1 ב"ה - ברוך השם

2 עה"ק - עיר הקודש

3 ת"ו - תבנה ותכונן

4 תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)

5 שלו' - שלום

6 אה"ק - ארץ הקודש

עלינו כולנו לעבוד בלב אחד, להגן בעד המצוה הקדושה, שלא תחדל, חלילה, מכללות עם ד' ולא יכחד מן הארץ האתרוג הכשר באפס יד. ועוד עלינו לעמוד חלוצים בזריזות הראויה, להפנות את כל עם ד' קוני האתרוגים למצוה, שכונתם ודאי רצויה למצוה כמאמרה, שיקחו להם דוקא אתרוג כשר כדין, שאינו נמצא כי-אם בידי אחינו העובדים בקודש. וידעו נא, שהאתרוג הכשר שהוא מצוי דוקא בידי אחינו בני המושבות המטפלים בו, אשר נוסדו יחד לאגודת "אתרוג הכשר", הוא מושגח ב"ה בהשגחה מעולה, על ידי ועל ידי הרבנים עמיתי בתורה וביראת שמים שבמושבות יצ"ו[7], ועליו תבא תעודתנו הנאמנה, שהוא כשר בלא שום הרכבת איסור בע"ה[8], והוא הוא האתרוג כמאמרו ומצותו. ונקוה בע"ה, שכל גאוני דורנו יצ"ו יחלצו חושים להעיר ולעורר את עם ד' הגוי כולו, שלא להביט על ההידור המדומה, שהאתרוגים המורכבים בפסלות מתגדרים בו, כי-אם על הכשרות האמיתית כתורה וכמצוה, ע"פ[9] רבותינו גדולי הדורות מעולם ז"ל[10]. ובזה יהיה זכות הרבים תלוי בהם, והענף החשוב הזה של האתרוג, שיש בו ריוח הגון למגדליו ועובדיו, יהיה כולו נטע על אדמת ישראל, בידי אחינו מישבי שממות ארץ חמדה, כת"ר[11] לכתב לעוד איזה רבנים מפורסמים בזה, ויכתבו יחד מחאה ע"ז[12] ואזהרה להמדפיסים, שאם לא ישנו את דרכם לטובה, יאסרו את המחזורים הללו.

אמנם באמת אגיד, שאנכי לא ראיתי כזאת, וצורת מזל אלול המצוייר במחזורים שלנו אינו כי"א[13] רשמים בעלמא, ולא קלסתר ממש. אך אולי ראה כת"ר כונים ממש שעשו איזה מדפיסים בצורה גמורה, על כגון דא ראוי למחות בכל תוקף, ואם יהי'[14] צורך בחתימתי הקטנה על מחאה כזאת, לא אמנע בל"נ[15] מלהשתתף בדבר מצוה זו. ויתגלגל זכות ע"י[16] זכאי מר כת"ר שי'[17].

וע"ד[18] החליצה, עצתי שלא לדרש שום חידוש, כי ראיות רבות ישנן שכן הי'[19] המנהג גם בימי חז"ל[20] לחלוץ רק במנעל אחד, וק"ו[21] כל דורות הגאונים הראשונים והאחרונים, ובסנהדרין ז' ע"ב[22] אמר ר"ה[23] אפיקו לי מאני חנותאי ומינייהו סנדלא, שפירש"י[24] לחליצה, ול"א סנדלים, לשון רבים, ואין להאריך בזה,

---

7 יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
8 בע"ה - בעזרת השם
9 ע"פ - על פי
10 ז"ל - זכרונו לברכה
11 כת"ר - כבוד תורתו
12 ע"ז - על זה
13 כי"א - כי אם
14 יהי' - יהיה
15 בל"נ - בלי נדר
16 ע"י - על ידי
17 שי' - שיחיה
18 וע"ד - ועל דבר
19 הי' - היה
20 חז"ל - חכמינו זכרונם לברכה
21 וק"ו - וקל וחומר
22 ע"ב - עמוד ב
23 ר"ה - ראש השנה
24 שפירש"י - שפירש רש"י

יסלח לי כת"ר על איחור דברי, ביחוד אני חייב ת"ח[25] לכתר"ה[26] על ספריו היקרים שהואיל בטובו לכבדני בהם זה איזה חדשים, ומרוב הטרדא נדחו דברי תודתי, ויקבלם כעת ברצון ברב חסדו.

והנני בזה ידי"ע[27] קשור באהבתו ודוש"ת[28] בכל לב באה"ר[29] ונאמנה,

הק' אברהם יצחק ה"ק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי"ה, כרכים א׳-ד׳

25 ת"ח - תלמידי חכמים
26 לכתר"ה - לכבוד תורתו רום הדרתו
27 ידי"ע - ידידו עוז
28 ודוש"ת - ודורש שלומו ותורתו
29 באה"ר - באהבה רבה